

3—3

Ομοσπονδία
Συνεταιρισμών
Φαρμακοποιών
Ελλάδος

Το σύντομο **Εγχειρίδιο**
του **Συνεταιριστή**
Φαρμακοποιού

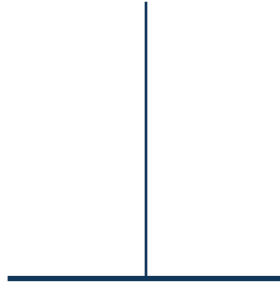
Οικονομικά
για **Συνεταιριστές**

Το παρόν έργο απευθύνεται στα νεοεισελθέντα μέλη, στα παλαιότερα μέλη, στα επαγγελματικά στελέχη και στους υπόλοιπους εργαζομένους των συνεταιρισμών φαρμακοποιών.

Στοχεύει να δώσει με τρόπο περιεκτικό όλα τα απαραίτητα στοιχεία για την κατανόηση του συνεταιριστικού κοινωνικοοικονομικού συστήματος και του τρόπου λειτουργίας των συνεταιρισμών φαρμακοποιών.

Σύνταξη & Επιμέλεια:
Μπιρλιράκης Βασίλειος

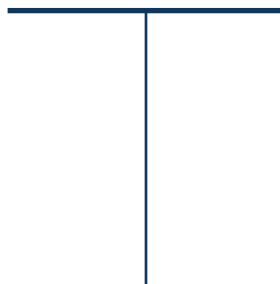
Πρόεδρος Ο.Σ.Φ.Ε.

Φαρμακοποιός
MSc Φαρμακευτική Φροντίδα & Φαρμακοθεραπεία
ΜΔΕ Εμβόλια & Εμβολιασμοί
MBA Ειδίκευση στις Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις

Ιανουάριος 2023

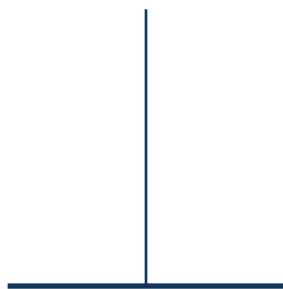
Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής άδειας της ΟΣΦΕ η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

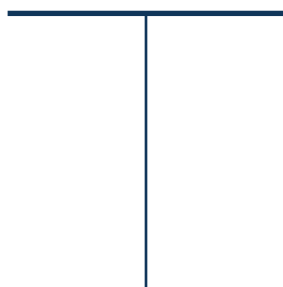

Οικονομικά για **Συνεταιριστές**

Η πράξη χωρίς τη θεωρία είναι τυφλή και
η θεωρία χωρίς την πράξη είναι στείρα.
Η θεωρία - γνώση μας εισάγει στην
πράξη, είναι υπηρέτης της και όχι
αυτοσκοπός.

Βασικές Έννοιες Λογιστικής

- **Λογιστική** είναι η επιστήμη που ασχολείται με την καταχώριση συναλλαγών, ενεργειών, γεγονότων που έχουν οικονομικό αντίκτυπο στην οικονομική μονάδα.
- **Λογιστικό σύστημα** είναι ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η καταχώριση των συναλλαγών, ενεργειών, γεγονότων που έχουν οικονομικό αντίκτυπο στην οικονομική μονάδα. Τα λογιστικά συστήματα είναι δύο, το απλογραφικό και το διπλογραφικό.
- **Το απλογραφικό λογιστικό σύστημα** (εφαρμόζετε από μικρές οικονομικές μονάδες με μικρό όγκο δραστηριότητας), απαιτεί την τήρηση ενός λογιστικού βιβλίου στο οποίο καταχωρούνται μόνον τα έσοδα και τα έξοδα. Εύκολο στη χρήση, χαμηλού κόστους.
- **Το διπλογραφικό λογιστικό σύστημα** (εφαρμόζετε από οικονομικές μονάδες με μεγάλο όγκο δραστηριότητας) απαιτεί για κάθε συναλλαγή (λογιστικό γεγονός) να μεταβάλλονται δύο (τουλάχιστον) λογιστικοί λογαριασμοί, από τους οποίους ένας (ή περισσότεροι) πιστώνονται και ένας (ή περισσότεροι) χρεώνονται. Τα άθροισμα των ποσών των πιστώσεων είναι πάντα ίσο με το άθροισμα των ποσών των χρεώσεων (ΠΙΣΤΩΣΗ = ΧΡΕΩΣΗ).

ΟΤΑΝ ΠΙΣΤΩΝΕΤΑΙ ΕΝΑΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΟΔΗΓΕΙ:

A — είτε σε αύξηση στοιχείων του παθητικού

B — είτε σε μείωση στοιχείων του ενεργητικού

ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ ΧΡΕΩΝΕΤΑΙ ΕΝΑΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ:

A — σε αύξηση στοιχείων του ενεργητικού

B — σε μείωση στοιχείων του παθητικού

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

- Ο ΣΥ.ΦΑ. αγοράζει φάρμακο αξίας 1000 € από Φαρμακευτική Εταιρεία (δημιουργία ενοχής)*.
  - Πιστώνεται ο λογαριασμός του παθητικού που αφορά τις υποχρεώσεις κατά 1000 € (↑ υποχρεώσεων)
  - Χρεώνεται ο λογαριασμός του ενεργητικού που αφορά τα αποθέματα κατά 1000 € (↑ αποθεμάτων)
- Ο ΣΥ.ΦΑ. εξοφλεί το φάρμακο αξίας 1000 € στην Φαρμακευτική Εταιρεία (απόσβεση ενοχής)*.
  - Πιστώνεται ο λογαριασμός του ενεργητικού που αφορά τα ταμειακά διαθέσιμα κατά 1000 € (↓ ταμ. διαθ.)
  - Χρεώνεται ο λογαριασμός του παθητικού που αφορά τις υποχρεώσεις κατά 1000 € (↓ υποχρεώσεων)

Δημιουργείται μια ΕΝΟΧΗ, δηλ. βάσει του Αστικού Δικαίου δημιουργείται μια σχέση στην οποία ένα πρόσωπο (ο ΣΥ.ΦΑ. - οφειλέτης) έχει υποχρέωση προς άλλο πρόσωπο (Φαρμακευτική Εταιρεία - δανειστής) σε ορισμένη πράξη (αποπληρωμή χρέους). Το περιεχόμενο της πράξης αυτής ονομάζεται ΠΑΡΟΧΗ (δηλ. παροχή είναι τα 1000 ευρώ). Όταν η υποχρέωση αυτή εξοφληθεί (δηλ. όταν γίνει η αποπληρωμή του χρέους των 10000 ευρώ), τότε έχουμε ΑΠΟΣΒΕΣΗ της ενοχής.

Το διπλογραφικό σύστημα έχει απεριόριστες δυνατότητες παροχής οικονομικών πληροφοριών στους ασκούντες τη διοίκηση του συνεταιρισμού, οι οποίες μπορούν να αξιοποιηθούν για τη διενέργεια προβλέψεων και τη λήψη αποφάσεων.

- **Λογαριασμός** είναι ομαδοποίηση οικονομικών μεταβολών με κοινό γνώρισμα (π.χ. σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα του [Ν.4308/2014](#), ο λογαριασμός 60 είναι συνδεδεμένος με τη μισθοδοσία του προσωπικού).

ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΤΕΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΞΗΣ:

- του ενεργητικού, της καθαρής θέσης, των υποχρεώσεων προς τρίτους.

ΟΙ ΒΑΣΙΚΟΤΕΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΟΥ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ (ΚΑΧ) ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΞΗΣ:

- των εσόδων, των εξόδων και οι λοιποί λογαριασμοί εσόδων και εξόδων.

- **Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα:** Σύνολο κανόνων που ρυθμίζουν τον τρόπο με τον οποίο θα εφαρμόζεται η λογιστική στις ελληνικές επιχειρήσεις. Ρυθμίζονται από το [ν. 4308/2014*](#).

* Οι οντότητες που καταρτίζουν τις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις, σύμφωνα με το πλαίσιο των Ε.Λ.Π. δύνανται να αναζητούν ερμηνευτική καθοδήγηση από τα σχετικά Δ.Π.Χ.Α. (Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς ή «Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα»), στο βαθμό που οι ρυθμίσεις των προτύπων αυτών είναι συμβατές με τον νόμο 4308/2014 (άρθ. 17 παρ. 7).

- **Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς:** Σύνολο κανόνων που ρυθμίζουν τον τρόπο με τον οποίο θα εφαρμόζεται η λογιστική στις επιχειρήσεις σε διεθνές επίπεδο. Εισήχθησαν στην ελληνική νομοθεσία με τον [ν. 3229/2004](#).
- **Διερμηνεία ΕΔΔΠΧΠ 2 (Μετοχές μελών σε συνεταιριστικές οικονομικές οντότητες και όμοια μέσα) (IFRIC 2):** Αφορά τον τρόπο κατάταξης, υπό το πρίσμα των Δ.Π.Χ.Α., των διαφόρων εισφορών των μελών των συνεταιρισμών. Δηλαδή για το εάν η υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα, η προαιρετικές συνεταιριστικές μερίδες ή άλλες εισφορές θα εγγραφούν ως ίδια κεφάλαια ή ως υποχρεώσεις στον ισολογισμό του συνεταιρισμού.
- **Αρχή της σύνεσης:** Σύμφωνα με την εν λόγω αρχή, η επιμέτρηση των περιουσιακών στοιχείων, πρέπει να γίνει τηρώντας ουδέτερη στάση (όχι ατεκμηρίωτα αισιόδοξη / όχι ατεκμηρίωτα απαισιόδοξη). Η αρχή αυτή απαιτεί στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις:
  - Την καταχώρηση εξόδων και υποχρεώσεων που συνδέονται με πιθανούς κινδύνους ακόμη και εάν δεν έχει πραγματοποιηθεί το σχετικό έξοδο ή ζημία π.χ. εάν μια αγωγή από πελάτη θεωρείται πολύ πιθανό (πάνω από 50%) να την κερδίσει ο ενάγων, πρέπει ο συνεταιρισμός να αναγνωρίσει / καταχωρήσει το έξοδο πρόβλεψης ασχέτως εάν ακόμη δεν έχει τελεσιδικήσει η απόφαση, στις οικονομικές καταστάσεις.
  - Τη μη καταχώρηση στοιχείων ενεργητικού ή εσόδων που δεν έχουν πραγματοποιηθεί ή που το αποτέλεσμα τους είναι αβέβαιο.
- **Αρχή απαγόρευσης συμψηφισμών:** Απαγορεύεται ο συμψηφισμός μεταξύ στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού, εσόδων και εξόδων (π.χ. δεν μπορεί ο συνεταιρισμός να συμψηφίσει ένα τραπεζικό δάνειο 100.000 ευρώ με τραπεζικές καταθέσεις 70.000 ευρώ προκειμένου να δείξει μικρό δανεισμό).
- **Αρχή δεδουλευμένων εσόδων και εξόδων:** Η καταχώριση στα λογιστικά βιβλία των εσόδων και εξόδων, γίνεται όταν πραγματοποιείται η συναλλαγή και όχι όταν εισπράττονται ή πληρώνονται, «όταν προκύπτουν και όχι όταν διακανονίζονται ταμειακά».
- **Αρχή του ιστορικού κόστους:** ορίζει ότι τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις μια επιχείρησης πρέπει να παρουσιάζονται στις οικονομικές καταστάσεις με το ιστορικό τους κόστος (δηλ. το ποσό που καταβάλλεται αρχικά για την απόκτηση του και σπανίως είναι διαφορετικό από την εύλογη αξία του δηλ. την αξία που θα λαμβάναμε εάν το πουλούσαμε).

Βασικές Έννοιες Λογιστικής

- **Απογραφή:** είναι η λεπτομερής καταχώρηση, καταγραφή και αποτίμηση όλων των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων της περιουσίας της επιχείρησης, τα οποία υφίστανται κατά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή που διενεργείται η απογραφή.
- **Αποσβέσεις:** Τα υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία του συνεταιρισμού έχουν ένα αρχικό κόστος κτήσης. Ταυτόχρονα εμφανίζουν, κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους ¹, φθορές και τεχνολογική απαξίωση με αποτέλεσμα να απομειώνεται η αρχική τους αξία ². Η κατανομή στο χρόνο του κόστους κτήσης (που ισοδυναμεί με την απώλεια της αξίας του) ονομάζεται απόσβεση ³.

1. Εκτιμώμενη περίοδος στην οποία αναμένεται να χρησιμοποιηθεί οικονομικά ένα περιουσιακό στοιχείο.
2. Η γη δεν υφίσταται αποσβέσεις.
3. Με τον τρόπο αυτό η δαπάνη για την απόκτηση του περιουσιακού στοιχείου (το οποίο θα χρησιμοποιηθεί σε περισσότερες χρήσεις) δεν θα επιβαρύνει μόνον τα αποτελέσματα χρήσης στην οποία αποκτήθηκε αλλά το σύνολο των χρήσεων στο οποίο αναμένεται να χρησιμοποιηθεί. ΠΡΟΣΟΧΗ αυτό είναι ανεξάρτητο από το πότε γίνεται η εξόφληση του (δηλ. η απόσβεση δεν επιδρά ταμειακά στον συνεταιρισμό).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ:

- Ο Συνεταιρισμός αποκτά μεταφορικό μέσο με αρχικό κόστος κτήσης 20 ευρώ, αναμενόμενη χρήση 10 ετών και υπολειμματική αξία 2 ευρώ μετά την παρέλευση της δεκαετίας. Επομένως κάθε χρόνο το μεταφορικό μέσο θα χάνει το 1/10 της αξίας κτήσης πλην της υπολειμματικής αξίας δηλ. θα χάνει 1,8 ευρώ που θα είναι η απόσβεση της χρήσης.
  - Στον ισολογισμό σε κάθε χρήση το πάγιο θα εμφανίζεται με αξία μικρότερη κατά 1,8 ευρώ (↓ ενεργητικού).
  - Στα αποτελέσματα χρήσης, το τελικό αποτέλεσμα θα είναι μικρότερα κατά 1,8 ευρώ (έξοδο).
- **Πρόβλεψη** αφορά ένα πιθανολογούμενο έξοδο (αποζημίωση συνταξιοδότησης, εκκρεμοδικίες, επισφάλειες μελών / πελατών κ.α.) κι όχι βέβαιο έξοδο. Ο λόγος που πραγματοποιούνται οι προβλέψεις είναι εξαιτίας της αρχής της συντηρητικότητας σύμφωνα με την οποία το αποτέλεσμα της χρήσης υπολογίζεται - παρατίθεται με βάση το μικρότερο δυνατό αποτέλεσμα (κέρδος / ζημιά). Δηλαδή πρέπει να ληφθούν υπόψη όχι μόνο τα πραγματοποιημένα έξοδα αλλά και αυτά που διαφαίνονται ως πιθανά να συμβούν στο μέλλον και σχετίζονται με γεγονότα της τρέχουσας χρήσης.
- **Κρατικές Επιχορηγήσεις (που αφορούν περιουσιακά στοιχεία):**
  - Αναγνωρίζονται ως υποχρεώσεις στην χρήση που εισπράττονται ή καθίσταται οριστική η έγκριση.
  - Μεταγενέστερα αποσβένονται με τη μεταφορά τους στα Αποτελέσματα ως έσοδο στο ίδιο χρονικό διάστημα με το οποίο αποσβένεται η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου ως έξοδο.
- **Αποτελέσματα εις νέον:** Είναι το σωρευτικό υπόλοιπο των κερδών ή ζημιών το οποίο παραμένει στο τέλος της χρήσης και μεταφέρεται στη νέα χρήση προς διάθεση εάν είναι κέρδος ή προς συμψηφισμό με μελλοντικά κέρδη εάν είναι ζημιά. Το κέρδος εις νέον είναι το ποσό που απομένει μετά το σχηματισμό των αποθεματικών και τη διανομή μερισμάτων (όρος για Α.Ε.) ή πλεονασμάτων (όρος για Συνεταιρισμούς).
- **Υπέρ το άρτιο (αφορά ανώνυμες εταιρείες):** Λογαριασμός στο οποίο καταχωρείται η διαφορά μεταξύ της αξίας της διάθεσης των μετοχών και της ονομαστικής αξίας αυτών. Η εν λόγω διαφορά δεν μπορεί να διατεθεί για τη πληρωμή μερισμάτων αλλά μπορεί α) να κεφαλαιοποιηθεί β) να συμψηφισθεί προς απόσβεση ζημιών (εκτός εάν υπάρχουν αποθεματικά τα οποία κατά το νόμο χρησιμοποιούνται για τον συμψηφισμό αυτό).
- Οι **μεταβατικοί λογαριασμοί** ενεργητικού και παθητικού δημιουργούνται, κατά κανόνα, στο τέλος κάθε χρήσεως με σκοπό τη χρονική τακτοποίηση των εξόδων και εσόδων, έτσι ώστε στα αποτελέσματά της οντότητας να περιλαμβάνονται μόνο τα έσοδα και έξοδα που πράγματι αφορούν τη συγκεκριμένη αυτή χρήση. Με την τακτοποίηση αυτή πραγματοποιείται ταυτόχρονα η αναμόρφωση των λογαριασμών του ισολογισμού στο πραγματικό μέγεθός τους κατά την ημερομηνία λήξεως της χρήσεως. Μεταβατικοί λογαριασμοί υπάρχουν τόσο στο Ενεργητικό όσο και στο παθητικό. Στους μεταβατικούς λογαριασμούς ενεργητικού καταχωρούνται τα έξοδα που πληρώνονται μεν μέσα στη χρήση, ανήκουν όμως στην επόμενη ή σε επόμενες χρήσεις. Στους ίδιους μεταβατικούς λογαριασμούς καταχωρούνται και τα έσοδα που ανήκουν στην κλειόμενη χρήση (δουλευμένα), αλλά που δεν εισπράττονται μέσα σ' αυτή, ούτε επιτρέπεται η καταχώρισή τους στη χρέωση προσωπικών λογαριασμών απαιτήσεων, επειδή δεν είναι ακόμη απαιτητά.

Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις

Οι ετήσιες χρηματοοικονομικές καταστάσεις (π.χ. για το έτος 2020), είναι οι καταστάσεις τις οποίες ο συνεταιρισμός οφείλει να συντάξει κάνοντας χρήση των οικονομικών στοιχείων της χρήσης όπως αυτά διαμορφώθηκαν έως και την τελευταία μέρα της χρήσης (δηλ. έως και 31.12.20). Αυτές είναι οι εξής:

- **Ισολογισμός (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης)**

Είναι μια κατάσταση στην οποία, ο συνεταιρισμός δείχνει, σε μια δεδομένη χρονική στιγμή (π.χ. 31/12/20XX):

<u>ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ</u> περιουσιακά στοιχεία		<u>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</u> υποχρεώσεις προς τα μέλη/τρίτους	
Πάγια	1000	Κεφάλαιο Συνεταριστών	500
Αποθέματα	1000	Αποθεματικά	800
Απαιτήσεις	2000	Αποτελέσματα	300
Ταμείο	500	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	1600
		Προμηθευτές	600
		Δάνεια	2300
		Σύνολο Υποχρεώσεων σε τρίτους	2900
Σύνολο Ενεργητικού	4500	Σύνολο Παθητικού	4500
(κατάταξη κατά σειρά ρευστότητας)		(κατά χρόνο εξόφλησης)	

Στο ισολογισμό ισχύει ΠΑΝΤΑ η **Λογιστική Ισότητα** δηλαδή η μαθηματική ισότητα μεταξύ:

- ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Πηγές Χρηματοδότησης)(...από πού άντλησε κεφάλαια ο συνεταιρισμός;)
- ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Μέσα Δράσης)(...που τοποθέτησε τα κεφάλαια ο συνεταιρισμός;)

$$\text{ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ} = \text{ΠΑΘΗΤΙΚΟ}$$

$$\text{ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ} = \text{ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ} + \text{ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ}$$

$$\text{ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ} - \text{ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ} = \text{ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ}$$

(Περιουσιακά Στοιχεία) (Προς Τρίτους) (Καθαρή Θέση)

- **Αποτελέσματα Χρήσης (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης)**

Είναι μια κατάσταση στην οποία, ο συνεταιρισμός δείχνει:

- στην αριστερή του πλευρά τα έξοδα (όχι απαραίτητα εκταμιεύσεις) κατά τη διάρκεια της χρήσης.
- στη δεξιά του πλευρά τα έσοδα (όχι απαραίτητα εισπράξεις) κατά τη διάρκεια της χρήσης.

<u>ΕΞΟΔΑ</u> όχι απαραίτητα εκταμιεύσεις		<u>ΕΣΟΔΑ</u> όχι απαραίτητα εισπράξεις	
Κόστος πωληθέντων αποθεμάτων	2000	Πωλήσεις αποθεμάτων	2300
Κόστος παρασχεθεισών υπηρεσιών	500	Πωλήσεις υπηρεσιών	600
Αμοιβές & Έξοδα Προσωπικού	300	Τόκοι / Έσοδα	400
Τόκοι / Έξοδα	200		
Σύνολο	3000	Σύνολο	3300

Δείχνει το οικονομικό αποτέλεσμα (πλεόνασμα ή έλλειμμα) που πέτυχε ο συνεταιρισμός στη χρήση. Αφαιρώντας το σύνολο των εξόδων από το σύνολο των εσόδων προκύπτει, είτε θετικό αποτέλεσμα (πλεόνασμα / κέρδος) είτε αρνητικό αποτέλεσμα (έλλειμμα / ζημία). Το αποτέλεσμα της χρήσης (πλεόνασμα/κέρδος ή έλλειμμα/ζημία) άγεται στον Ισολογισμό, στην Καθαρή Θέση του Παθητικού της επεξεργασίας καθώς το κέρδος ή η ζημία θα ωφελήσει ή θα επιβαρύνει τους φορείς της επεξεργασίας δηλ. θα αυξήσει ή θα μειώσει τις υποχρεώσεις της επεξεργασίας προς τους φορείς της. Κατά το αντίστοιχο ποσό θα έχει μεταβληθεί το ενεργητικό (π.χ. τα ταμειακά διαθέσιμα ή οι απαιτήσεις).

- **Κατάσταση Μεταβολής Καθαρής Θέσης:** Κατάσταση στην οποία παρουσιάζονται οι κινήσεις των κονδυλίων της καθαρής θέσης.
- **Κατάσταση Χρηματοροών:** Κατάσταση στην οποία παρουσιάζονται οι ταμειακές εισροές και εκροές.
- **Προσάρτημα:** παρέχονται πληροφορίες για τον συνεταιρισμό, οι ακολουθούμενες πολιτικές, αναλύσεις λογαριασμών, κ.α.

Ισολογισμός

... ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ ...

ΜΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ποσά των μερίδων που δεν έχουν καταβληθεί ακόμη από τα νεοεισερχόμενα μέλη.

ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΩΣ

Έξοδα για την ίδρυση, εγκατάσταση ή μετεγκατάσταση

ΕΝΣΩΜΑΤΑ (ΥΛΙΚΑ) ΠΑΓΙΑ (Αναπόσβεστη Αξία)

Γήπεδα - οικόπεδα, κτίρια – τεχνικά έργα, μηχανήματα – μηχανολογικός εξοπλισμός, μεταφορικά μέσα, έπιπλα - λοιπός εξοπλισμός κ.α.

ΑΣΩΜΑΤΑ (ΑΨΛΑ) ΠΑΓΙΑ (Αναπόσβεστη Αξία)

Δαπάνες ανάπτυξης, υπεραξία (goodwill – φήμη), λοιπά άυλα (πνευματικά δικαιώματα, εμπορικά σήματα κ.α.)

ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ (σε προμηθευτές για απόκτηση παγίων).

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- › ΔΑΝΕΙΑ & ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ (όχι εμπορικές)
- › ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ σε άλλους συνεταιρισμούς ή επιχειρήσεις.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

Εμπορεύματα στις αποθήκες του ΣΥ.ΦΑ.
+ Προκαταβολές για την αγορά αποθεμάτων.

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- › ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ
Χρήματα τα οποία μέλη ή τρίτοι χρωστούν στον ΣΥ.ΦΑ. (κυρίως επειδή τους πούλησε εμπορεύματα επί πιστώσει) αφαιρουμένων των απομειώσεων για επισφάλειες (προβλέψεις κατά τη φορολογική νομοθεσία)
- › ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ
Χρεωστές διάφοροι (π.χ. δάνεια σε υπαλλήλους, προκαταβολές μισθών) + Βραχυπρόθεσμες απαιτήσεις (π.χ. κατά συνδεδεμένων επιχειρήσεων).
Λοιποί Μεταβατικοί Λογαριασμοί Ενεργητικού
Π.χ. αγορές για τις οποίες έχουν παραληφθεί τα τιμολόγια ότι τα εμπορεύματα από τους προμηθευτές.
Π.χ. δικαιούμενες από τους προμηθευτές εκπτώσεις για τις οποίες δεν έχει ληφθεί πιστωτικό τιμολόγιο.
- › ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ
Χρεόγραφα δηλ. χρηματοοικονομικά στοιχεία που ρευστοποιούνται εύκολα (π.χ. Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου, Ομόλογα Τραπεζών, Μετοχές Α.Ε. κ.α.)
- › ΤΑΜΕΙΑΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ & ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ
Ταμειακά Διαθέσιμα = Χρήματα στο Ταμείο + Άμεσα Διαθέσιμες Καταθέσεις
Ταμειακά Ισοδύναμα = Προθεσμιακές Καταθέσεις + Επιταγές Εισπρακτέες (όχι μεταχρονολογημένες ή σφραγισμένες) + Τίτλοι Χρεωστικοί (λήξη < 90 ημερών)
- › ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΑ ΕΞΟΔΑ
Δουλεωμένα έσοδα της χρήσης που δεν τιμολογούνται ή δεν εισπράττονται μέσα σε αυτήν, αλλά ούτε μπορούν να καταχωρηθούν στις απαιτήσεις γιατί δεν είναι απαιτητά (π.χ. ενοίκια – έσοδα κτιρίων, τόκους δανείων).
- › ΠΡΟΠΛΗΡΩΜΕΝΑ ΕΞΟΔΑ
Τα έσοδα που τιμολογούνται ή προπληρώνονται μέσα στη χρήση, ανήκουν όμως στην επόμενη ή σε επόμενες χρήσεις (π.χ. προπληρωμένα ενοίκια).

... ΠΑΘΗΤΙΚΟ ...

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

- › Κεφάλαιο (Υποχρεωτικές + Προαιρετικές μερίδες)
- › Αποθεματικά (Τακτικό + Ειδικά)
- › Αποτελέσματα εις νέον (πλεόνασμα/κέρδη ή έλλειμμα/ζημιές προηγούμενων χρήσεων τα οποία δεν έχουν διανεμηθεί ή συμψηφιστεί αντίστοιχα)

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ

Εκτιμήσεις γνωστών μελλοντικών υποχρεώσεων και διακρίνονται σε προβλέψεις προσωπικού (π.χ. για συνταξιοδοτήσεις) και σε λοιπές προβλέψεις (π.χ. καταβολή ποσού για αγωγή) με πιθανότητα επέλευσης >50%.

ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Υποχρεώσεις για τις οποίες η εξόφληση δεν μπορεί να απαιτηθεί εντός της επόμενης χρήσης (12μήνου).

- › Δάνεια μακροπρόθεσμα
- › Λοιπές Μακροπρόθεσμες Υποχρεώσεις
- › Κρατικές Επιχορηγήσεις
όταν εγκριθούν οριστικά, εάν αφορούν απόκτηση περιουσιακού στοιχείου αποσβένονται στα έσοδα σε χρόνο ίσο με το χρόνο απόσβεσης του στοιχείου.
- › Αναβαλλόμενοι φόροι

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Υποχρεώσεις για τις οποίες η εξόφληση θα απαιτηθεί εντός της επόμενης χρήσης (12μήνου).

- › ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΔΑΝΕΙΑ
- › ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΟ ΜΕΡΟΣ ΜΑΚΡΟΠΡ. ΔΑΝΕΙΩΝ
- › ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
Προς Προμηθευτές (εμπορεύματα που αγοράστηκαν και πρέπει να αποπληρωθούν).
Γραμμάτια / Επιταγές πληρωτέα
- › ΦΟΡΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ
Φόρος για την διαρρεύσασα χρήση (όχι όμως η προκαταβολή φόρου της επόμενης χρήσης)
- › ΛΟΙΠΟΙ ΦΟΡΟΙ & ΤΕΛΗ
Υποχρεώσεις προς Δημόσιο & Ευρύτερο Δημόσιο Τομέα (π.χ. ΦΠΑ, ΦΜΥ, τέλη χαρτοσήμου κ.α.)
- › ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Υποχρεώσεις προς ΕΦΚΑ (π.χ. ποσά παρακρατηθέντα από τους μισθούς εργαζομένων, εργοδοτικές εισφορές)
- › ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
Υποχρεώσεις προς τρίτους (κυρίως πιστωτές)
Π.χ. οφειλές στο προσωπικό
Π.χ. μερίσματα / επιστροφές προς τα μέλη
Π.χ. προπληρωμές μελών / πελατών
Π.χ. δάνεια από τρίτους
Λοιποί Μεταβατικοί Λογαριασμοί Παθητικού
Π.χ. αγορές υπό τακτοποίηση (παραλαβή εμπορευμάτων από προμηθευτές χωρίς τιμολόγιο).
Π.χ. εκπτώσεις προς μέλη / πελάτες για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί πιστωτικό τιμολόγιο από τον ΣΥ.ΦΑ.
- › ΔΕΔΟΥΛΕΥΜΕΝΑ ΕΞΟΔΑ
Δεδουλευμένα έσοδα της χρήσης που δεν έχουν τιμολογηθεί από τους προμηθευτές (π.χ. ενοίκια, ΔΕΗ/ΟΤΕ κ.α.).
- › ΠΡΟΠΛΗΡΩΜΕΝΑ ΕΞΟΔΑ
Έσοδα που έχουν εισπραχθεί ή τιμολογηθεί αλλά αφορούν επόμενη ή επόμενες χρήσεις (π.χ. προεισπραγμένα ενοίκια).

Το μέλος του συνεταιρισμού μπορεί να χρησιμοποιήσει τα στοιχεία του Ισολογισμού, προκειμένου να βγάλει χρήσιμα συμπεράσματα για την πορεία του συνεταιρισμού. Σε αυτή την προσπάθεια μπορεί να υποστηριχθεί από τους παρακάτω Δείκτες Ρευστότητας & Διάρθρωσης Κεφαλαίου:

Δείκτης Κυκλοφοριακής Ρευστότητας

Κυκλοφορούν Ενεργητικό / Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

- Δείχνει την ικανότητα του συνεταιρισμού να εξυπηρετήσει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.
- Μια αναλογία 2:1 (ή και υψηλότερη) θεωρείται ικανοποιητική (ΠΡΟΣΟΧΗ στην ερμηνεία γιατί μπορεί να υπάρχουν κυκλοφορούντα στοιχεία του ενεργητικού μη ευκόλως ρευστοποιήσιμα).

Δείκτης Άμεσης Ρευστότητας

(περισσότερο αξιόπιστη πηγή βραχυπρόθεσμης φερεγγυότητας)

[Κυκλοφορούν Ενεργητικό – Αποθέματα – Προπληρωθέντα Έξοδα] / Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

- Δείχνει την ικανότητα του συνεταιρισμού να εξυπηρετήσει τις τρέχουσες υποχρεώσεις (με άμεσα μετατρέψιμα στοιχεία του ενεργητικού όπως διαθέσιμα, απαιτήσεις, λοιποί χρεωστές), όταν τα αποθέματα δεν είναι εύκολα ρευστοποιήσιμα ή εάν ξαφνικά σταματήσει να λειτουργεί.
- Μια αναλογία 1:1 (ή και υψηλότερη) θεωρείται ικανοποιητική (ΠΡΟΣΟΧΗ στην ερμηνεία γιατί μπορεί π.χ. να είναι βραδύς ο ρυθμός με τον οποίο εξοφλούν οι πελάτες).

Δείκτης Διαθεσίμων

(ο πλέον συντηρητικός Δείκτης Ρευστότητας)

[Κυκλοφορούν Ενεργητικό – Αποθέματα – Προπληρ. Έξοδα - Απαιτήσεις] / Βραχυπρ. Υποχρεώσεις

- Δείχνει την ικανότητα του συνεταιρισμού να εξυπηρετήσει τις τρέχουσες υποχρεώσεις με διαθέσιμα και άμεσα μετατρέψιμους τίτλους. Δείκτης χρήσιμος όταν οι υποχρεώσεις είναι άμεσα πληρωτέες.
- Μια αναλογία 0,5:1 (ή και υψηλότερη) θεωρείται ικανοποιητική.

Δείκτης Χρέους προς Ίδια Κεφάλαια

(Δείκτης Διάρθρωσης Κεφαλαίου)

Υποχρεώσεις / Ίδια Κεφάλαια

- Εκφράζει τη σχέση ανάμεσα στα κεφάλαια που έχουν εισρεύσει στον συνεταιρισμό από τους εξωτερικούς χρηματοδότες και σε αυτά που έχουν εισρεύσει από τους συνεταιριστές.
- Χαμηλός δείκτης χαρακτηρίζει μια επιχείρηση με πολύ μικρή εξάρτηση από εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης (σε σύγκριση με τη χρηματοδότηση που έχει εξασφαλίσει από τα ίδια τα μέλη). Ταυτόχρονα αυτό σημαίνει και μικρότερη επιβάρυνση από τόκους, εφόσον υπάρχουν δάνεια.
- Αν στη θέση του Συνόλου Υποχρεώσεων μπου οι Τραπεζικές Υποχρεώσεις μόνο, εκφράζεται η αντίστοιχη σχέση με χρηματοδότες μόνο τις τράπεζες.

Δείκτης Φερεγγυότητας

(Δείκτης Διάρθρωσης Κεφαλαίου)

Σύνολο Δανείων / Σύνολο Ενεργητικού

- Δείχνει το μέρος του ενεργητικού που χρηματοδοτείται από δανεισμό.
- Χαμηλός δείκτης ή σμίκρυνση του δείκτη με την πάροδο του χρόνου αποτελεί ένδειξη υγιούς ανάπτυξης του συνεταιρισμού.

... ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ ΑΠΟ 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 20XX ΕΩΣ ΚΑΙ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 20XX ...

Αξία πωληθέντων (Κύκλος Εργασιών Καθαρός)
- Κόστος πωληθέντων
= ΜΙΚΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
+ Λοιπά συνήθη έσοδα
- Έξοδα διοίκησης
- Έξοδα διάθεσης
= ΜΕΡΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
- Λοιπά έξοδα & ζημιές
+ Λοιπά έσοδα & κέρδη
- Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων
+/- Κέρδη & ζημιές από διάθεση μη κυκλοφορούντων στοιχείων
+/- Κέρδη & ζημιές από επιμέτρηση στην εύλογη αξία
+ Έσοδα συμμετοχών και επενδύσεων
= ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ
+ Πιστωτικοί τόκοι & συναφή έσοδα
- Χρεωστικοί τόκοι & συναφή έξοδα
= ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ
- Φόρος εισοδήματος*
= ΚΑΘΑΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ (ή ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ μετά φόρων)

* Θα ανέμενε κανείς ο εδώ εμφανιζόμενος φόρος εισοδήματος να είναι ίσος με το γινόμενο της γραμμής ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ προ φόρων με τον φορολογικό συντελεστή. Η πραγματικότητα είναι διαφορετική και ο λόγος είναι πως ο τρόπος υπολογισμού των λογιστικών κερδών και ο τρόπος υπολογισμού των φορολογητέων κερδών είναι διαφορετικοί. Τα φορολογητέα κέρδη πολλαπλασιάζονται με τον φορολογικό συντελεστή για να δώσουν τον φόρο εισοδήματος που εγγράφεται στην ΚΑΧ.

Αξία πωληθέντων: Αξία πωληθέντων εμπορευμάτων είναι τα έσοδα από την πώληση προϊόντων του συνεταιρισμού (= τιμή πώλησης - άμεσα / ειδικά έξοδα πωλήσεων - εκπτώσεις πωλήσεων).

Κόστος Πωληθέντων: είναι το κόστος αγοράς των πωληθέντων προϊόντων του συνεταιρισμού (= τιμή αγοράς μετρητοίς + άμεσα / ειδικά έξοδα αγορών - εκπτώσεις αγορών). Το κόστος ενός προϊόντος εισέρχεται στον υπολογισμό του αποτελέσματος ως έξοδο μόνον όταν πωληθεί. Στις φαρμακαποθήκες υπολογίζεται και μέσω της σχέσης:

[Αξία Αποθεμάτων στην έναρξη της χρήσης
+ Αξία αγορών κατά τη διάρκεια της χρήσης]
- Αξία Αποθεμάτων στην λήξη της χρήσης

Μικτό αποτέλεσμα: Είναι πολύ σημαντικό μέγεθος διότι χρησιμοποιείται για την κάλυψη όλων των λειτουργικών εξόδων και τη δημιουργία λειτουργικού πλεονάσματος / κέρδους. Ως ποσοστό επί των πωλήσεων αναφέρεται ως μικτό περιθώριο κέρδους και συχνά αυτό είναι που λαμβάνεται υπόψη σε πολλές αποφάσεις τιμολόγησης των προϊόντων.

Λοιπά συνήθη έσοδα: έσοδα από παρεπόμενες δραστηριότητες της βασικής λειτουργίας (π.χ. από πώληση στατιστικών στοιχείων, από παροχή υπηρεσιών στο προσωπικό κ.α.).

Έξοδα διοίκησης: μισθοί διοικητικού προσωπικού, έξοδα γενικών συνελεύσεων, αποζημιώσεις και έξοδα κινήσεως και παραστάσεως των μελών της διοίκησης, τηλεπικοινωνιακές δαπάνες, αλλά και ορισμένες προβλέψεις (π.χ. ποσά για έξοδο υπαλλήλων διοίκησης) κ.ά.

Οι αποσβέσεις ενσωματώνονται στα έξοδα διοίκησης εφόσον δεν έχουν ενσωματωθεί στο κόστος παραγωγής αποθεμάτων.

Έξοδα διάθεσης: έξοδα που γίνονται για την προώθηση, προετοιμασία και πραγματοποίηση των πωλήσεων π.χ. μισθοί πωλητών, έξοδα διαφήμισης κ.ά.

Λοιπά έσοδα & κέρδη: έσοδα προερχόμενα από τυχαίες, συμπτωματικές - ευκαιριακές δραστηριότητες, όπως κλοπές, προσαυξήσεις φόρων αλλά και ορισμένες προβλέψεις (π.χ. ποσά για εκκρεμοδικίες - αγωγές, επισφάλειες μελών) κ.α.

Λοιπά έξοδα & ζημιές: έξοδα προερχόμενα από τυχαίες, συμπτωματικές και ευκαιριακές δραστηριότητες, όπως κλοπές, προσαυξήσεις φόρων αλλά και ορισμένες προβλέψεις (π.χ. ποσά για εκκρεμοδικίες - αγωγές, επισφάλειες μελών) κ.α.

Απομειώσεις περιουσιακών στοιχείων: Ζημιές που προκύπτουν από τη μείωση της αξίας των παγίων πέραν του ποσού που θα αναμενόταν ως αποτέλεσμα του χρόνου ή της κανονικής χρήσης του.

Κέρδη & Ζημιές από διάθεση μη κυκλοφορούντων στοιχείων: Κέρδη ή ζημιές από την εκποίηση παγίων περιουσιακών στοιχείων.

Κέρδη & Ζημιές από επιμέτρηση στην εύλογη αξία: Προκύπτουν σε περίπτωση αποτίμησης περιουσιακών στοιχείων στην εύλογη αξία (π.χ. αύξηση ή μείωση της αξίας επενδυτικών ακινήτων)

Έσοδα συμμετοχών και επενδύσεων: Έσοδα από τοποθετήσεις κεφαλαίων σε συμμετοχές (μερίσματα) και χρεόγραφα (πιστωτικοί τόκοι).

Πιστωτικοί τόκοι & συναφή έσοδα: Πιστωτικοί τόκοι δανείων και απαιτήσεων (π.χ. από μέλη / πελάτες) και τα συναφή έσοδα που συνδέονται με το χρηματοοικονομικό κύκλωμα του συνεταιρισμού.

Χρεωστικοί τόκοι & συναφή έξοδα: Χρεωστικοί τόκοι δανείων και συναφή έξοδα που συνδέονται με το χρηματοοικονομικό κύκλωμα του συνεταιρισμού.

Φόρος εισοδήματος: Υπολογίζεται επί των φορολογητέων κερδών της χρήσης και αποδίδεται στο Δημόσιο στην επόμενη χρήση.

Ανάλυση Αποτελεσμάτων Χρήσεως

Οικονομικά για

Το μέλος του συνεταιρισμού μπορεί να χρησιμοποιήσει τα στοιχεία του Λογαριασμού «Αποτελέσματα Χρήσεως», προκειμένου να βγάλει χρήσιμα συμπεράσματα για την πορεία του συνεταιρισμού. Σε αυτή την προσπάθεια μπορεί να υποστηριχθεί από τους παρακάτω Δείκτες Αποδοτικότητας*:

Μικτό Περιθώριο (Gross Margin)

Μικτό Αποτέλεσμα / Αξία πωληθέντων
ή
(Αξία πωλ. – Κόστος πωλ.) / Αξία πωληθέντων

Το μικτό περιθώριο είναι το αποτέλεσμα της σύγκρισης του μικτού αποτελέσματος με την αξία πωληθέντων. Δείχνει πόσα λεπτά του ευρώ πλεόνασμα ή κέρδος δημιουργεί ο συνεταιρισμός για κάθε 1 ευρώ πώλησης έχοντας αφαιρέσει το κόστος του προϊόντος αλλά όχι τα λειτουργικά κόστη, του τόκου και τους φόρους. Όσο μεγαλύτερη είναι η διαφορά μεταξύ τιμής πώλησης ενός εμπορεύματος από τον συνεταιρισμό και της τιμής με την οποία το προμηθεύτηκε ο συνεταιρισμός, τόσο μεγαλύτερο είναι το μικτό περιθώριο. Αντανακλά την τιμολογιακή πολιτική της επιχείρησης, αλλά και τη δυνατότητα ελαχιστοποίησης του κόστους των πωλήσεων.

Λειτουργικό Περιθώριο (Operating Margin)

Λειτουργικό Αποτέλεσμα / Αξία πωληθέντων

Το λειτουργικό περιθώριο είναι το αποτέλεσμα της σύγκρισης του λειτουργικού αποτελέσματος (αποτέλεσμα προ τόκων και φόρων) με την αξία πωληθέντων. Δείχνει πόσα λεπτά του ευρώ πλεόνασμα / κέρδος δημιουργεί ο συνεταιρισμός για κάθε 1 ευρώ πώλησης έχοντας αφαιρέσει το κόστος του προϊόντος και το λειτουργικό κόστος.

Καθαρό Περιθώριο (Net Margin)

Καθαρό Αποτέλεσμα / Αξία πωληθέντων

Το καθαρό περιθώριο είναι το αποτέλεσμα της σύγκρισης του καθαρού αποτελέσματος (αποτέλεσμα μετά τόκων και φόρων) με την αξία πωληθέντων. Δείχνει πόσα λεπτά του ευρώ πλεόνασμα / κέρδος δημιουργεί ο συνεταιρισμός για κάθε 1 ευρώ πώλησης έχοντας αφαιρέσει το κόστος του προϊόντος, το λειτουργικό κόστος, τους τόκους και φόρους.

Ουσιαστικά συσχετισμοί μπορούν να δημιουργηθούν μεταξύ όλων των στοιχείων του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσης και της αξίας πωληθέντων, προκειμένου να διαπιστωθεί πως καθένα από τα τμήματα του λογαριασμού επηρεάζει το ποσοστό κέρδους.

Π.χ. υψηλό ποσοστό του δείκτη:

Λειτουργικά έξοδα / Αξία πωληθέντων

...δείχνει ότι απαιτούνται υψηλά λειτουργικά έξοδα, προκειμένου να επιτευχθεί το συγκεκριμένο ύψος πωλήσεων.

Π.χ. υψηλό ποσοστό του δείκτη:

Διοικητικά έξοδα / Αξία πωληθέντων

...δείχνει ότι απαιτούνται υψηλά διοικητικά έξοδα, προκειμένου να επιτευχθεί το συγκεκριμένο ύψος πωλήσεων.

Δείκτης Εξυπηρέτησης Χρέους (ΤΙΕ)

Μερικό Αποτέλεσμα / Χρεωστικοί Τόκοι

...δείχνει την ευκολία με την οποία πληρώνονται οι χρεωστικοί τόκοι από την «κερδοφορία» της επιχείρησης βάσει της οργανικής της λειτουργίας.

* Για να μπορέσει το μέλος να διαπιστώσει εάν ο συνεταιρισμός βελτιώνει τις οικονομικές του αποδόσεις θα πρέπει να συγκρίνει τους δείκτες με αυτούς των προηγούμενων ετών καθώς και με τον μέσο όρο των δεικτών του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιείται οικονομικά ο συνεταιρισμός.

Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης

Η κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης ή ιδίων κεφαλαίων δείχνει τη μεταβολή της καθαρής θέσης του συνεταιρισμού μεταξύ δύο διαδοχικών ισολογισμών.

	Κεφάλαιο	Υπέρ το Άρτιο	Καταθέσεις Ιδιοκτητών	Ίδιοι τίτλοι	Διαφορές εύλογης θέσης	Αποθεματικά	Αφορολόγητα Αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	ΣΥΝΟΛΟ
Υπόλοιπο 01.01.20XX	Κ					Α		Ν	
Μεταβολές λογιστικών πολιτικών και διόρθωση λαθών									
Μεταβολές στοιχείων στην περίοδο	+ Ψ								
Εσωτερικές μεταφορές						+ Λ _{1/10}		- Λ _{1/10}	
Διανομές στους φορείς (μέλη)								- Ζ _{9/10}	
Αποτελέσματα περιόδου								Λ	
Υπόλοιπο 31.12.20XX	Κ + Ψ					Α +		Ν - Λ _{1/10} - Ζ _{9/10} + Λ	

Έστω στις 01/06/20X(X+1) γίνεται η Γ.Σ. του Συνεταιρισμού στην οποία εγκρίνονται οι οικονομικές καταστάσεις της χρήσης 20XX στην οποία προέκυψαν καθαρά αποτελέσματα αξίας Λ.

Κατά τη διάρκεια της χρήσης 20XX, είχαμε:

- Εισόδους μελών, άρα αγορά υποχρεωτικών μερίδων συνολικής αξίας Ψ₁.
- Αποχωρήσεις μελών, άρα επιστροφή υποχρεωτικών μερίδων συνολικής αξίας Ψ₂.
- Αγορά προαιρετικών μερίδων συνολικής αξίας Ψ₃.
- Επιστροφή προαιρετικών μερίδων, συνολικής αξίας Ψ₄.

Το συνεταιριστικό κεφάλαιο μεταβλήθηκε κατά Ψ όπου $\Psi = \Psi_1 - \Psi_2 + \Psi_3 - \Psi_4$

Κατά τη διάρκεια της χρήσης 20XX είχαμε καθαρά πλεονάσματα / κέρδη Λ εκ των οποίων:

- Το 1/10 παρακρατείται (- Λ_{1/10}) για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού (+ Λ_{1/10}).
ΠΡΟΣΟΧΗ: η εγγραφή αυτή εμφανίζεται στη χρήση 20XX και στην ανωτέρω κατάσταση και όχι στη χρήση 20X(X+1) στην οποία έγινε η Γ.Σ. έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων χρήσης 20XX, γιατί η παρακράτηση αυτή είναι επιβαλλόμενη από το νόμο.
- Τα υπόλοιπα 9/10 αποφασίζεται από τη Γ.Σ. να επιστραφούν / διανεμηθούν στα μέλη βάσει της καταστατικής αναλογίας (π.χ. 80% αυτών βάσει συναλλαγών και το 20% βάσει υποχρεωτικών μερίδων).
ΠΡΟΣΟΧΗ: η εγγραφή αυτή ΔΕΝ εμφανίζεται στη χρήση 20XX ΑΛΛΑ θα εμφανιστεί στη χρήση 20X(X+1) στην οποία έγινε η Γ.Σ. έγκρισης των οικονομικών καταστάσεων χρήσης 20XX και στην οποία πάρθηκε η απόφαση επιστροφής / διανομής. Η ειδοποιός διαφορά με την περίπτωση του τακτικού αποθεματικού είναι πως η επιστροφή / διανομή δεν είναι επιβαλλόμενη από το Νόμο ή το Καταστατικό αλλά αποφασίζεται από την Γ.Σ..

ΩΣΤΟΣΟ στην ανωτέρω κατάσταση μεταβολή καθαρής θέσης της χρήσης 20XX θα εμφανισθεί το ποσό (Ζ_{9/10}) των πλεονασμάτων / κερδών της χρήσης 20X(X-1) το οποίο επιστράφηκε / διανεμήθηκε κατόπιν της απόφασης της τακτικής Γ.Σ. εντός του 20XX.

Κατάσταση Χρηματοροών

Η κατάσταση ταμειακών ροών περιλαμβάνει τις εισροές (εισπράξεις) και εκροές (πληρωμές) χρημάτων του συνεταιρισμού κατά τη διάρκεια της χρήσης (είναι η μόνη κατάσταση που δεν συντάσσεται με βάση την αρχή του δουλευμένου).

Χρηματοροές από λειτουργικές δραστηριότητες

Αποτέλεσμα προ φόρων

Πλέον ή μείον προσαρμογές για:

Αποσβέσεις και απομειώσεις ενσώματων και άυλων πάγιων

Προβλέψεις

Κέρδη και ζημιές από διάθεση στοιχείων

Έσοδα συμμετοχών και επενδύσεων

Κέρδη και ζημιές από επιμέτρηση στοιχείων

Χρεωστικοί και πιστωτικοί τόκοι (καθαρό ποσό)

Πλέον ή μείον μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης

Μεταβολή αποθεμάτων

Μεταβολή απαιτήσεων

Μεταβολή υποχρεώσεων

Μείον:

Πληρωμές χρεωστικών τόκων

Πληρωμές φόρου εισοδήματος

Σύνολο

Χρηματοροές από επενδυτικές δραστηριότητες

Πληρωμές (εισπράξεις) για απόκτηση (πώληση) παγίων στοιχείων

Χορηγηθέντα δάνεια (καθαρή μεταβολή)

Τόκοι εισπραχθέντες

Μερίσματα εισπραχθέντα

Σύνολο

Χρηματοροές χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων

Εισπράξεις (πληρωμές) από αύξηση (μείωση) κεφαλαίου

Εισπράξεις (πληρωμές) από δάνεια

Μερίσματα πληρωθέντα

Σύνολο

ΚΑΘΑΡΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα της χρήσης

Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα ΕΝΑΡΞΗΣ χρήσης

Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα ΛΗΞΗΣ χρήσης

Προκύπτει ως άθροισμα των λειτουργικών, επενδυτικών και χρηματοδοτικών δραστηριοτήτων του συνεταιρισμού:

• Λειτουργικές δραστηριότητες:

- Εισροές από εισπράξεις από πελάτες, επιστροφές φόρων, αποζημιώσεις από ασφαλιστικές εταιρείες.
- Εκροές για πληρωμές προμηθευτών, εργαζομένων, φόρων - τόκων, αποζημιώσεων - προστίμων, άλλων εξόδων.

Οι καθαρές ταμειακές ροές λειτουργικής δραστηριότητας της χρήσης υπολογίζονται είτε με την:

› Άμεση μέθοδο:

Ως διαφορά ανάμεσα σε εισπράξεις και πληρωμές της χρήσης.

› Έμμεση μέθοδο

(επιλέγεται από την πλειονότητα των επιχειρήσεων):

Από τα αποτελέσματα χρήσης προ φόρων, προστίθενται ή αφαιρούνται:

› Μεταβολές Μη ταμειακές

(κυρίως αποσβέσεις και προβλέψεις)

› Μεταβολές λογαριασμών λειτουργικής δραστηριότητας

(αποθέματα, απαιτήσεις, υποχρεώσεις, Δημόσιο, Ασφαλιστικοί Οργανισμοί και λοιποί τρίτοι εκτός τραπεζών)

Ισχύει ο εξής γενικός κανόνας:

› Όταν η μεταβολή οδηγεί σε μείωση του ενεργητικού (αποσβέσεις, μείωση αποθεμάτων, μείωση απαιτήσεων) ή αύξηση του παθητικού (αύξηση προβλέψεων, αύξηση υποχρεώσεων), τότε προστίθεται στο αποτέλεσμα χρήσης προ φόρων.

› Όταν η μεταβολή οδηγεί σε αύξηση του ενεργητικού (αύξηση αποθεμάτων, αύξηση απαιτήσεων) ή μείωση του παθητικού (μείωση υποχρεώσεων), τότε αφαιρείται από το αποτέλεσμα χρήσης προ φόρων.

• Επενδυτικές δραστηριότητες

- Εισροές από πωλήσεις παγίων, πωλήσεις συμμετοχών – χρεογράφων, χρεολύσια – τόκους χορηγηθέντων δανείων, μερίσματα.

- Εκροές για αγορές παγίων, αγορές συμμετοχών – χρεογράφων, χορηγήσεις δανείων.

• Χρηματοδοτικές δραστηριότητες

- Εισροές από εκδόσεις μερίδων, από ληφθέντα τραπεζικά δάνεια.

- Εκροές για επιστροφές μερίδων, πληρωμές χρεολυσίων – τόκων ληφθέντων δανείων, πληρωμές μερισμάτων.

Οι πληροφορίες ως προς τις ταμειακές ροές ενός συνεταιρισμού είναι χρήσιμες, καθώς:

- Επιτρέπουν να εκτιμηθεί η ικανότητα του συνεταιρισμού να δημιουργεί (από τα λογιστικά αποτελέσματα) ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα.

- Παρέχει εικόνα για τις χρηματοδοτικές πηγές που χρησιμοποιεί ο συνεταιρισμός για την λειτουργία και τις επενδύσεις του (π.χ. οι θετικές ταμειακές ροές του συνεταιρισμού οφείλονται είτε στις τρέχουσες λειτουργικές του δραστηριότητες ή σε εισροές από δάνεια ή σε αυξήσεις του συνεταιριστικού κεφαλαίου).

Προϋπολογισμός

Ο προϋπολογισμός (ποσοτική έκφραση ενός προγράμματος δράσης) είναι μια πρόβλεψη - εκτίμηση των μελλοντικών εξόδων (πως θα χρησιμοποιηθούν οι πόροι;) και εσόδων (τι αποτελέσματα θα φέρουν;) του συνεταιρισμού μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (συνήθως ετήσιος διαχωρισμένος σε μήνες). Συντάσσεται για δύο βασικούς λόγους:

- Εφόσον ο συνεταιρισμός μέσω των προϋπολογισμού έχει αποτυπώσει επακριβώς τις προσδοκίες του σε όλα τα οικονομικά μεγέθη, είναι σε θέση να συγκρίνει αργότερα τα απολογιστικά στοιχεία με τις προβλέψεις και να αναγνωρίσει τι προκάλεσε πιθανόν αυξήσεις ή μειώσεις σε σχέση με τα προϋπολογιζόμενα. Ο προϋπολογισμός λειτουργεί ως πυξίδα, ως οδηγός για τη μελλοντική πορεία του συνεταιρισμού. Γι' αυτό και θα πρέπει να υπολογίζεται με μεγάλη προσοχή, λαμβάνοντας υπόψη πολλούς παράγοντες, και καταρτίζοντας σενάρια, αισιόδοξα, ουδέτερα ή απαισιόδοξα.
- Ο δεύτερος και πολύ σημαντικός λόγος σύνταξης του προϋπολογισμού είναι να υπολογίσει ο συνεταιρισμός τα μελλοντικά του έσοδα, προκειμένου να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του. Συνεταιρισμοί που δεν προϋπολογίζουν όλα τα παραπάνω είναι δυνατόν να βρεθούν προ εκπλήξεων, να αναζητούν τελευταία στιγμή κεφάλαιο κίνησης, να αφήνουν ακάλυπτες επιταγές κ.ά.

Τα στοιχεία που λαμβάνει ως βάση ο συνεταιρισμός, προκειμένου να συντάξει τον προϋπολογισμό, είναι τα απολογιστικά στοιχεία παρελθουσών χρήσεων, ο υπολογισμός του Νεκρού Σημείου* και οι ποσοτικοί και ποιοτικοί δείκτες του συνεταιρισμού. Λαμβάνονται επίσης υπόψιν οι ρεαλιστικές προσδοκίες των μελών, η πορεία του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιείται ο συνεταιρισμός, η γενικότερη πορεία της οικονομίας.

Ένα πλήρες Προϋπολογιστικό Οικονομικό Πλάνο, περιλαμβάνει:

- Προϋπολογισμό Ισολογισμού
- Ταμειακό Προϋπολογισμό (προϋπολογίζονται οι ταμειακές εκροές και εισροές ώστε να εξασφαλίζεται σε κάθε στιγμή ικανοποιητική ρευστότητα).
- Προϋπολογισμό Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσης

Ο τελικός προϋπολογισμός Κατάστασης Αποτελεσμάτων Χρήσης είναι το ενοποιημένο αποτέλεσμα επί μέρους προϋπολογισμών:

- Προϋπολογισμός πωλήσεων** (βάση για τους υπόλοιπους προϋπολογισμούς)
- Προϋπολογισμός κόστους πωληθέντων**
- Προϋπολογισμός δαπανών διάθεσης και λειτουργίας
- Προϋπολογισμός αποσβέσεων
- Προϋπολογισμός χρηματοοικονομικών δαπανών

Ο Προϋπολογισμός θα πρέπει να ελέγχεται (π.χ. ανά μήνα) συγκρίνοντας τα πραγματοποιηθέντα ποσά με τα προϋπολογισθέντα, ώστε να εντοπίζονται λάθη – αστοχίες και να λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα.

* Νεκρό Σημείο του συνεταιρισμού είναι το ύψος εκείνο των πωλήσεων όπου καλύπτονται ακριβώς τα κόστη (σταθερά + μεταβλητά), δλδ. το σημείο στο οποίο δεν υπάρχει ούτε ζημία αλλά ούτε και κέρδος.

Νεκρό Σημείο (σε ευρώ)

= Σταθερά έξοδα / [(Τιμή Πώλησης ανά μονάδα – Μεταβλητά Έξοδα ανά μονάδα) / Τιμή Πώλησης ανά μονάδα]

** Υποδιαιρούμενοι σε επιμέρους προϋπολογισμούς (π.χ. άλλος για τα φάρμακα και άλλος για τα παραφάρμακα).

Αριθμοδείκτες Δραστηριότητας

Το μέλος του συνεταιρισμού μπορεί να χρησιμοποιήσει τα στοιχεία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, προκειμένου να βγάλει χρήσιμα συμπεράσματα για την πορεία του συνεταιρισμού. Σε αυτή την προσπάθεια μπορεί να υποστηριχθεί από τους παρακάτω Δείκτες Αποδοτικότητας που απεικονίζουν κατά κύριο λόγο πόσο αποτελεσματικά ο συνεταιρισμός χρησιμοποιεί και διαχειρίζεται τα αποθέματα, τα μέλη και πελάτες και τους προμηθευτές*:

Δείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Αποθεμάτων

[Μέσος όρος αποθεμάτων / Κόστος Πωληθέντων] X 360 ημέρες
...όπου Μέσος Όρος Αποθεμάτων = (Αρχικό Απόθ. + Τελικό Απόθ.)/2

- ✓ Υποδεικνύει το μέσο χρόνο στον οποίο ο συνεταιρισμός ανακυκλώνει τα αποθέματα της αποθήκης του στη διάρκεια της χρήσης (πόσες ημέρες μένουν τα αποθέματα στην αποθήκη).
- ✓ Μεγάλες τιμές μπορεί να προκύπτουν από αποθέματα που δεν ανακυκλώνονται ή ανακυκλώνονται με πολύ βραδύ ρυθμό. Αυτό μπορεί να σημαίνει δέσμευση κεφαλαίων που με καλύτερο προγραμματισμό θα είχε αποφευχθεί (και ενδεχομένως να οδηγήσει σε ζημιές από λήξη προϊόντων που λιμνάζουν).
- ✓ Μικρές τιμές μπορεί να προκύπτουν από έλλειψη αποθεμάτων που οδηγεί σε απώλεια πωλήσεων. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται δέσμευση κεφαλαίων για την αγορά αποθεμάτων που θα καλύψουν τη ζήτηση.
- ✓ Σημαντικός δείκτης για τον προγραμματισμό των παραγγελιών.

Δείκτης Ταχύτητας Εισπράξεων

[Μέσος όρος Απαιτήσεων / Πωλήσεις Αποθεμάτων] X 360 ημέρες

- ✓ Υποδεικνύει τις μέσες ημέρες που απαιτούνται για να εισπραχθούν οι απαιτήσεις από τις πωλήσεις σε μέλη και πελάτες.
- ✓ Υψηλή τιμή φανερώνει συνήθως δυσκολία στην είσπραξη των απαιτήσεων και μπορεί να υποχρεώσει τον συνεταιρισμό να αναζητήσει διαθέσιμα από άλλες πηγές (π.χ. εσωτερικό ή εξωτερικό δανεισμό).

Δείκτης Ταχύτητας Πληρωμών

[Υποχρεώσεις προς Προμηθευτές / Αγορές Αποθεμάτων] X 360 ημέρες

- ✓ Υποδεικνύει τις μέσες ημέρες που απαιτούνται για να εξοφληθούν τα τιμολόγια των προμηθευτών.
- ✓ Υψηλή τιμή δείχνει συνήθως δυσκολία στην πληρωμή των προμηθευτών και μπορεί να υποχρεώσει τον συνεταιρισμό να αναζητήσει διαθέσιμα από άλλες πηγές (π.χ. τραπεζικό δανεισμό) για να μπορέσει να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του.
- ✓ Χαμηλές τιμές μπορεί να δείχνουν είτε αβεβαιότητα από τους προμηθευτές έναντι του συνεταιρισμού που για το λόγο αυτό δεν του δίνουν τη συνήθη εύλογη πίστωση είτε προσπάθεια του συνεταιρισμού να αξιοποιήσει εμπορικά πλεονεκτήματα (π.χ. εκπτώσεις) από γρήγορη εξόφληση των προμηθευτών.

---

* Για να μπορέσει το μέλος να διαπιστώσει εάν ο συνεταιρισμός βελτιώνει τις οικονομικές του αποδόσεις θα πρέπει να συγκρίνει τους δείκτες με αυτούς των προηγούμενων ετών καθώς και με τον μέσο όρο των δεικτών του κλάδου στον οποίο δραστηριοποιείται οικονομικά ο συνεταιρισμός.

